

Infofiche genderinclusieve administratieve formulieren

Voor administratieve doeleinden worden vaak formulieren opgesteld waarin gevraagd wordt naar informatie die verband houdt met gender. Het is belangrijk om te beseffen dat iemands **genderidentiteit, geboortegeslacht, juridische genderaanduiding** en gewenste aanspreekvorm niet hetzelfde zijn en niet altijd overeenstemmen. Vragen naar de juiste gegevens en inclusieve antwoordopties zijn daarom essentieel voor de accuraatheid en betrouwbaarheid van de informatie die je wenst te bekomen. Bovendien helpt het om als individu en als organisatie een inclusieve omgeving te creëren waarin iedereen zichzelf kan zijn.

Alvorens verder te gaan, is het belangrijk om te beseffen dat de beste manier waarop je vraagt naar bepaalde gegevens afhangt van verschillende factoren waaronder het doel en de doelgroep van jouw formulier. Voor wetenschappelijk onderzoek is bovendien het type onderzoek van belang. Meer info over gender bevragen in wetenschappelijk onderzoek vind je in de adviesfiche: “het meten van genderidentiteit in kwantitatief onderzoek”.

In wat volgt geven we tips voor het genderinclusief opstellen van formulieren die zich richten op meer algemene doelgroepen (bv. studenten, medewerkers, deelnemers ...) enerzijds en formulieren voor administratieve doeleinden anderzijds.

Om formulieren genderinclusief op te stellen, kan je je best onderstaande vragen stellen:

Heb je nood aan informatie met betrekking tot gender?

Wil je formulieren kort en toegankelijk houden voor de invuller, dan is het belangrijk om enkel de gegevens op te vragen die je ook effectief nodig hebt. Stel je dus altijd de vraag of het nodig is om iemands aanspreektitel, voornaamwoorden of juridische genderaanduiding te kennen. Dit maakt het invulformulier niet alleen korter maar maakt het ook toegankelijker voor **trans- en non-binaire personen**. Voor trans personen kan het immers confronterend zijn om bevraagd te worden naar deze gegevens. Bovendien draagt het vaak nodeloos bij tot het opdelen van personen op basis van gender. Indien je de vraag kan vermijden, is het dus aan te raden om ze niet te stellen.

Wat wil je juist weten en waarom wil je dat weten?

Afhankelijk van de reden waarom je iets wil weten, kan je specifieke en gerichte vragen opstellen die je bovendien gender inclusief formuleert. Hieronder geven we aan hoe je bepaalde gegevens op een genderinclusieve manier kan opvragen.

1. Gewenste aanspreektitel

Vaak willen we weten hoe we iemand moeten aanspreken in onze (verdere) communicatie met hen (bv. in e-mails, briefwisseling, telefonisch). Nu wordt dit nog vaak afgeleid van zaken zoals naam, juridische genderaanduiding Voor trans personen of personen met een non-binaire genderidentiteit klopt dit echter vaak niet. Om genderinclusief te communiceren vragen we dus best aan de persoon zelf hoe die aangesproken wenst te worden.

De opties die je aanbiedt in jouw formulier kunnen verschillen naargelang de context en het doelpubliek. Belangrijk is echter om altijd een genderneutrale optie te voorzien wanneer je vraagt naar iemands gewenste aanspreektitel.

Om te weten hoe iemand het liefst aangesproken wil worden, kan je de vraag stellen “hoe wilt u het liefst aangesproken worden?”. Vervolgens kan je enkele suggesties doen, die in lijn liggen met de context en het doelpubliek van jouw formulier. Vermeld bij deze suggesties zeker een non-binaire variant of voorzie een open invulveld waar mensen eventueel zelf iets kunnen aangeven.

Voorbeeld

UAntwerpen hanteert in het personeelsregistratiesysteem volgende categorieën: *“De heer, Dr., Dr. Ir., Ir., Mevrouw, Mevr. Dr., Prof., Prof. Dr., Prof. Ir., Gender non-binair”*.

Gezien Dr., Ir. En Prof genderneutrale opties zijn is het voor genderneutrale personen met deze titels niet meteen een probleem. Een genderneutrale optie voor ‘Mevrouw’ en ‘De heer’ bestaat er echter niet. Hiervoor werd de laatste ‘gender non-binaire’ optie aangeboden wat zich in de praktijk vertaalt naar het simpelweg weglaten van de aanspreektitel in brieven, mails, je persoonlijke personeelspagina

Je kan er ook voor kiezen om deze vraag weg te laten en te opteren voor genderinclusieve aansprekingen in de verdere communicatie. Meer informatie vind je hierover in de infofiche ‘genderinclusieve aanspreking’.

2. Voornaamwoorden

Wil je naast een aanspreektitel ook in de brief, tekst of mail weten welke voornaamwoorden je best gebruikt om te verwijzen naar de persoon, dan kan je ook vragen naar iemands voornaamwoorden. Hier geef je best de opties “hij/hem/zijn”, “zij/haar/haar”, en de meest courante genderneutrale voornaamwoorden “die/hen/hun”¹. Ook kan je hier opteren om een open invulveld aan te bieden.

¹ De Nederlandse taalunie biedt momenteel nog geen oplossing aan voor genderneutrale persoonlijke voornaamwoorden. Meer en meer vinden de genderneutrale persoonlijke voornaamwoorden die/hen/hun ingang in het Nederlandse taalgebied. Ondanks dat deze momenteel het meest gebruikt worden kan het echter zijn dat een persoon ervoor kiest andere voornaamwoorden te gebruiken.

Voorbeeld

Bart Robrechts voelt zich zowel man als vrouw en wil liever aangesproken worden met 'die/hen/hun'.

In plaats van: *Het is **hem** duidelijk dat **hij** het veel aangenamer vindt om aangesproken te worden op basis van **zijn** eigen gekozen voornaamwoorden.*

Zeggen we dus: *Het is **hen** duidelijk dat **die** het veel aangenamer vindt om aangesproken te worden op basis van **hun** eigen gekozen voornaamwoorden.*

Je kan er ook voor kiezen om deze vraag weg te laten en te opteren voor genderinclusieve tekst in de verdere communicatie. Meer informatie vind je hierover in de info-fiche 'genderinclusieve tekst'.

3. Juridische genderaanduiding

De juridische genderaanduiding (ook wel officiële geslacht of juridisch geslacht) is de geslachtsregistratie bij de overheid. Deze staat bijvoorbeeld weergegeven op je identiteitskaart. In bepaalde specifieke gevallen kan het nodig zijn om dit voor officiële documenten op te vragen vb.: diploma, RISIF, Dimona-aangifte Voorlopig worden in België personen enkel geregistreerd als man of als vrouw. Wil je dit bevragen dan kan je best de juiste terminologie gebruiken en dus expliciet vragen naar iemands juridische genderaanduiding.

Let op! De juridische genderaanduiding kan afwijken van iemands aanspreektitel of gekozen voornaamwoorden. Het is dus niet mogelijk om op basis van juridische genderaanduiding met zekerheid te bepalen hoe iemand aangesproken wenst te worden. Voor veel trans en non-binaire personen is de juridische genderaanduiding op officiële documenten een constante bron van misverstanden en problemen. Indien je alsnog genoodzaakt bent om deze gegevens op te vragen, zorg er dan voor dat je ook een van bovenstaande gegevens (aanspreektitel of voornaamwoorden) opvraagt. Zo kan je in verdere communicatie alsnog de **genderidentiteit** respecteren.

Geen van bovenstaande opties?

Indien geen van bovenstaande opties de informatie opleveren waar jij nood aan hebt, zou het kunnen dat je nog nood hebt aan andere gegevens zoals **genderidentiteit**, **geslacht**, geboortegeslacht of Dit zijn echter opties die niet vaak terugkomen bij administratieve formulieren. Hierover vind je echter meer informatie in de infofiche "het meten van genderidentiteit in kwantitatief onderzoek". Vond je geen antwoorden op jouw vraag of ben je niet zeker, neem dan contact op met diversiteit@uantwerpen.be